

Undirgrundin

FØROYSKA arbeiðsnevndin í undirgrundarmálinum er nú liðug við eitt uppskot til yvirtøku av undirgrundini. Hetta visti útvarpið at siga frá í vikuni. Saman við uppskotinum um eina yvirtøku av undirgrundini hefur nevndin eisini gjørt uppskot til ein samstarvssáttmála við danir. Hetta er uttan iva ein sáttmáli um, hvussu danir og føroyingar og møguliga eisini aðrir skulu fyrihalda sær og samstarva, tá tað verður farið at kanna møguleikarnar at finna olju í undirgrundini.

Tað lætti um at frætta, at eitt tilfíkt uppskot nú fylgiggur, tí vit hava nú biðað í mong ár eftir tí. Eingin ivi skal tó vera um, at tað kravst bæði tíð og orka til at gera eitt slíkt fullfíggað uppskot. Og okkum vitandi hefur arbeiðsnevndin eisini havt rættliga nógvar fundir umframt at hon hefur verið á kunningarferðum í útlondum at kanna spurningar, sum viðvíkja júst undirgrundini. Herfyri hoyrdu vit kanadara greiða frá, hvussu New Foundland hefur »loyst« undirgrundarmálið, nú tað er partur av Kanada, men helst vil sleppa at avgera egnu

lagnu á hesum øki sjálvt. Teirra skipan líkist tí grønlandsku, har tað í veruleikanum er ríkisstjórnin, sum hefur tað avgerandi orðið, tá avtornar.

FØROYINGAR hava heldur valt at biðað við at gera eina avtalu við Danmark um undirgrundina til vit høvdu eitt fullfíggað upplegg at leggja á borðið. Atli Dam, løgmaður, sum hefur umsitit undirgrundarmálið í mong, mong ár, hefur heldur viljað brúkt ta neyðugu tíðina at fyrireika málið, enn at leypa fram av og góðtaka ta grønlandsk/donsku loysnina. Hetta kann ikki sigast annað enn at vera skilagott, hóast vit øll vita, at tað ikki kann biðast í allar ævir eftir eini avgerð á økinum.

MEN tað hefur so verið politikkurin at fyrireika seg so

væl sum til ber. Nú kenna vit ikki innihaldið í verandi uppskoti, sum fyrsta dagin skal leggjast fyri danir, men vit kunnu so bert vóna, at tað ber á tað borðið, at undirgrundin kemur á føroyskar hendur, at tað verða vit sjálvi, sum fáa avgerðarrættin yvir hetta so týðningarmikla øki, men eisini at vit verða førir fyri at gera eina samarbeiðsavtalu við danir, sum bæði vit og danir kunnu brúka til nakað.

Tað er eingin loyna, at tað serliga er oljan, sum hefur áhuga, tá vit tosa um undirgrundina. Finst stórt oljuríkið í okkara undirgrund, so hefur tað stóran týðning, áðrenn farið verður eftir oljuni, at vita, hvør hefur avgerðarrættin til hesa undirgrund. Hetta er so ein av orsökunum til, at m.a. føroyska landsstýrið ikki hefur viljað skundað

ov nóg undir kanningarnar av undirgrundini. Men so skjótt ognarrætturin og avgerðarrætturin er komin upp á pláss, er stóðan ein onnur, og tá kann helst beinanvegin farast undir eina langtíðar verkætlan.

LØGMAÐUR hefur drúgvur royndir sum samráðingarleiarari og hefur hann fingið Føroyum sera góð úrslit á fiskivinnuøkinum. Nú embætismenninir eru lidnir við uppskotið um undirgrundina, er at vóna, at løgmaður ger brúk av sínum samráðingarkynstri og -hegni og kann samføra danir, antin teir so eita Schlüter ella Auken, um, at tað tænið bæði dønnum og føroyingum, at vit fáa eina avgerð í undirgrundarmálinum, sum gongur longri enn tann grønlandska loysnin, nevniliga so mikið langt, at tað verða vit sjálvi, sum ráða fyri, hvat skal henda viðvíkandi undirgrundini – men at dyrnar tá eisini standa opnar fyri donskum fyrirkomum og áhugamállum, tá talan verður um at troyta møguleikarnar at finna olju í undirgrundini.

sosigaley

Dimmalætting

DAGBLAÐIÐ

14. SEPTEMBER

TRÍU FØROYAR

NORÐLJÓÐ

Dimma og undirgrund

Dimmalætting viðger undirgrundarmálið í oddagrein síni í gjár. Bláðið skrivur, at tað enn er ógreitt, hvat er komið burtur úr samráðingunum millum landsstýrið og ríkisstjórnina. Bláðið vísir annars á, at skal lögmaður halda orð í hesum máli, so má hann so sanniliga skunda sær. Hann lovaði nevniliga eftir seinasta val, at avgerðarrætturin til undirgrundina skuldi fyriliggja longu í 1991.

Bláðið vísir síðani á, at sami lögmaður í 70-unum við eini lögtingsavgerð varð við til at forpurra eini skilagóðari skipan. Og hann kann framvegis

forða eini slíkari. Bláðið sigur einki um, hvørja lögtingssamtykt sipað verður til. Bláðið leggur aftrat, at júst hetta er orsök in til, at føroyingar onga ávirkan hava á:

”om der kan ydes til-ladelse til forunders-øgelser, som kan føre til udnyttelse af eventuelle råstoffer i den færøske undergrund”.

Okkum vitandi hefur danska stjórnin ongan rætt til at seta í verk kanningar, uttan at hon framanundan hefur fingið loyvi til tess frá landsstýrinum. Men kanska Dimmalætting veit um slíkar kanningar, sum eru gjørdar í loyndum. Um so er, tá er tað greitt, at ikki alt er, sum

tað eigur, og spurningurin eigur at verða viðgjørdur á hægsta stigi.

Dimma vísir á, at samráðingarnar um undirgrundina við loysingarflokkum á odda kann koma at kosta okkum ríkisfelagsskapin. Bláðið vísir til eitt uppskot frá sambandinum, sum skuldi geva okkum eina rímliga góða avtalu, men hana tveittu hinir flokkarnir á gólvið við tí úrsliti, at vit onga ávirkan hava í dag.

Bláðið skrivur at enda, at tað fæst eingin loysn á spurninginum, soleingi sambandið ikki er við í samráðingunum og ger sína ávirkan galdandi.

Tað er greitt, at sum partur av ríkisfelagsskapinum, so kunnu vit ikki

bara seta krøv omaná krøv. Vit eru eisini noyddir at lurta eftir dønnum. Men hvat hesum so týðandi spurninginum viðvíkja er eingin millumvegur. Undirgrundin er okkara. Tað mugu vera vit, sum á hesum klettum bógva, sum skulu hava allan avgerðarrætt til hesa undirgrund. Hvat so danir kunnu fáa burtur úr av einum komandi oljuríki-dømi er ein annar spurningur. Og í tí málinum burdi sambandið so avgjørt at verið eftirspurt. Lesið eisini oddagrein omanfyri.

Tunnilin enn einaferð

Tað var ein avgjörður lögmaður vit hoyrdu endurgivnan í útvarpinum mánakvöldið. Landsstýrið fer ikki at góðtaka at tingmenn í samgonguni sum tað passar teimum draga sína egnu línu, tá teir ikki eru samdir við landsstýrið. Við hesum sipaði hann til málið um undirsjóvartunnilin. Løgmaður visti annars á, at eingin avgerð verður tikið í tunlamálinum nú, men at tað skulu ganga í hvussu so er seks mánaðir til málið er endaliga kannað. Tvs. at stóðan verður ikki tikið fyrr enn um eitt hálvt ár. So er spurningurin, hvat hetta merkir. Merkir tað, at

landsstýrið als ikki hevur tikið stóða fyri ella ímóti at byrja arbeiði uppá undirsjóvartunnilin. Merkir tað, at semja er ikki í landsstýrinum, um hetta arbeiði skal byrja aftur. Merkir tað, at málið er so mikið vandamikið fyri samgonguna, at best er at útseta tað í eina tíð ella skulu orð lögmanns skiljast soleiðis, at hann metir seg ikki at hava nóg góðar upplýsingar til at geva tunnilarbeiðinum grønt ljós. Men hvussu og ikki, so skulu vit biðja í eitt hálvt ár aftrat, áðrenn stóða verður tikið í málinum.